

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.3/4 (327/328) 2022 KOVAS

V. Jančiauskos nuotrauka

SENATE

Kovo 16 d. posėdis vyko nuotoliniu būdu informacinių technologijų priemonėmis (Google Meet platformoje). Dalyvavo 22 Senato nariai. Pirmiausia svarstyta atnaujinto Vilniaus dailės akademijos papildomų studijų bendrųjų reikalavimų tvarkos aprašo tvirtinimas. Studijų tarnybos direktorė Agnė Kivilšienė pristatė dokumentą ir jo svarstymo Senato studijų kokybės komitete išvadas. Taip pat pristatė po komiteto posėdžio įvykusio papildomo balsavimo dėl Papildomų studijų įkainio mažinimo rezultatus: balsų dauguma (1 – prieš) buvo pritarta įkainio mažinimui. Pasisakė A. Lukys, I. Skauronė, R. Bartkevičius, A. Repovas, A. Kivilšienė, R. Kilčiauskas. Pasisakiusieji atkreipė dėmesį į specifinius papildomų studijų reikalavimus pretenduojantiems į Medijų meno krypties magistro studijas, kurie atsiranda dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu tvirtinamo medijų meno studijų krypties aprašo formuluočių prieštaravimo. Užtikrinant vienodas stojimo į magistro studijas sąlygas visose menų studijų kryptyse bei magistro studijų kokybę, į dokumentą pasiūlyta įtraukti nuostatą, kad asmenims, įgijusiems menų krypties grupės profesinį bakalaurą laipsnį, numatomos ne mažiau kaip 9 ECTS apimties papildomos studijos. Taip pat aptarti papildomų studijų įmokų dydžiai, apskaičiavimo įkainiai bei faktiškai sumokėtos įmokų už papildomas studijas sumos. Balsų dauguma nutarta tvirtinti atnaujintą aprašą su aptartais dokumento nuostatų papildymais.

Svarstyta VDA Animacijos magistrantūros programos teikimas akredituoti SKVC. Studijų kokybės skyriaus vadovas Ričardas Bartkevičius pristatė prof. Žilvino Lilo vadovaujamos darbo grupės parengtą Animacijos programos II pakopos aprašą, VDA Studijų kokybės skyriaus pažymą, VDA Senato studijų kokybės komiteto nario prof. Konstantino Bogdano recenziją ir Senato studijų kokybės komiteto posėdžio siūlymą teikti programą Senatui. Taip pat pažymėjo programos aktualumą, aukštą personalo kvalifikaciją, tarptautiškumą, dideles perspektyvas. Pasisakęs prof. A. Lukys išreiškė pritarimą ir paskatinimą. Vienbalsiai nutarta teikti šią programą akredituoti SKVC.

Svarstyta pritarimas VDA Dizaino inovacijų centro nuostatų atnaujinimui ir teikimas juos tvirtinti VDA Tarybai. Prorektorius menui ir mokslui dr. Marius Iršėnas pažymėjo, kad VDA Senato 2007 m. patvirtintus DIC nuostatus iškilio būtinybė atnaujinti dėl pasikeitusios Akademijos struktūros, nes neliko prorektorius strateginei plėtrai pareigybės, kuriam DIC buvo pavaldus, Centro, kaip Akademijos struktūrinio padalinio, tvirtinimas vietoje Senato buvo deleguotas išrinktai VDA Tarybai ir kt. Pažymėjo, kad atnaujintus DIC nuostatus rengė rektorės sudaryta darbo grupė, kurią sudarė rektorės pavaduotoja teisei Neringa Savickė, Tarybos narys prof. Juozas Brundza, Senato pirmininkas doc. Šarūnas Šlektavičius, prorektorius menui ir mokslui dr. Marius Iršėnas, prorektorė studijoms dr. Ieva Pleikienė, pradėjusi dirbti naujoji DIC direktorė Audronė Drungilaitė ir rektorė prof. Ieva Skauronė. Atkreipęs dėmesį į DIC svarbą ir reikalingumą, pristatė atnaujintus padalinio nuostatus, pagrindinius siūlomus pakeitimus. Informavo apie Senato Meno ir mokslo komiteto bei Senato Strateginio planavimo ir ekonominių klausimų komiteto siūlymus teikti VDA Dizaino inovacijų centro nuostatus pritarimui Senate ir teikimui tvirtinti VDA Taryboje. Į Senato komitetų posėdžiuose išsakytas pastabas buvo

atsižvelgta ir dokumentas Senatui teikiamas pataisytas. Pasisakė I. Skauronė, Š. Šlektavičius. Buvo atkreiptas dėmesys į dokumente siūlomą įsteigti 7 narių DIC Tarybą, sudarytą iš Akademijos darbuotojų ir atstovų iš išorės. Vienbalsiai nutarta pritariti VDA Dizaino inovacijų centro nuostatų atnaujinimui ir teikti juos tvirtinti VDA Tarybai.

Svarstyta VDA Intelektinės nuosavybės valdymo nuostatų tvirtinimas. Prorektorius menui ir mokslui dr. M. Iršėnas pažymėjo, kad atnaujintą dokumentą rengė UAB „Metida“ teisininkai, rektorės pavaduotoja teisei N. Savickė, Tarybos narys prof. J. Brundza, bibliotekos direktorė Rūta Kuodienė ir kiti, pažymėjo svarbiausius pakeitimus. Svarstant dokumentą Senato Meno ir mokslo komiteto bei Senato Strateginio planavimo ir ekonominių klausimų komiteto posėdžiuose nutarta neteikti jo svarstyti VDA Senate, patobulinti dokumentą ir teikti jį tvirtinti vėlesniame Senato posėdyje. Daugiausia diskusijų sukėlė IV skyriuje *Teisės ir intelektinės nuosavybės objektų* apibrėžiantys aspektai. Pasisakė I. Skauronė, A. Repovas, Ž. Augustinas, K. Bogdanas, A. Lukys, J. Brundza, R. Dovydėnas, M. Žalneravičius, Š. Šlektavičius, M. Iršėnas, E. Globytė, M. Grašienė, R. Kilčiauskas. Buvo pažymėta Akademijos fakultetuose esama skirtinga Akademijoje sukurtų darbų saugojimo tvarka, iškilio ir kitų ne iki galo išdiskutuotų organizacinių, materialinių ir etinių aspektų. Tolesniam dokumento tobulinimui į darbo grupę pasiūlyta įtraukti Senato narius A. Repovą, Ž. Augustiną, R. Kilčiauską, R. Dovydėną, E. Globytę. Nuostatų tvirtinimas perkeltas į vėlesnį Senato posėdį.

Svarstyta VDA ir Kauno technologijos universiteto meno srities Architektūros krypties doktorantūros reglamento tvirtinimas. Doc. Romualdas Kuciškas, Architektūros doktorantūros programos vadovas, pristatė reglamentą ir Senato Meno ir mokslo komiteto pritarimą teikti jį tvirtinti Senate. Pasisakė D. Klajumienė, T. Grunskis, I. Skauronė, Š. Šlektavičius, M. Šaliamoras, A. Lukys. Reglamentas balsų dauguma (1 susilaikė) patvirtintas.

Senato pirmininkas doc. Š. Šlektavičius informavo, kad gauti Kauno fakulteto prašymai suteikti pedagoginius docento vardus Mindaugui Petruiliui, Aušrai Vaitkūnienei, Odetai Žukauskienei ir Vaidui Naginioniui. Pažymėjo, kad yra pateikti ir senatoriams iš anksto susipažinti išsiųsti visi reikalingi kandidatų pedagoginius vardus gauti dokumentai ir teigiamos rekomendacijos. Pasisakė M. Žalneravičius. Slapto balsavimo metu Senatas pritarė, kad minėtiems pedagogams būtų suteikti docento vardai.

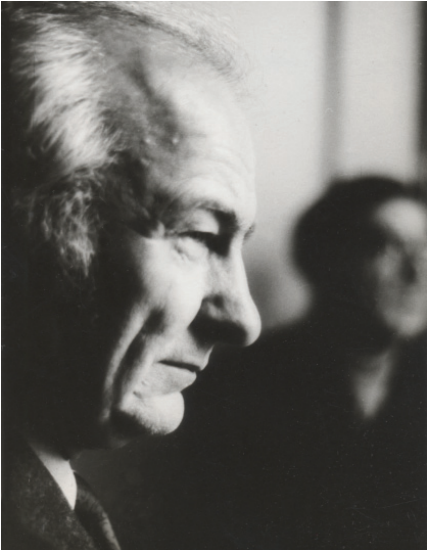
Rektorė I. Skauronė pasiūlė balandžio 27 d. Senato posėdį rengti Paneunės pilyje, taip kartu pažymint šios pilies priklausymo Vilniaus dailės akademijai 40-mečį. Dauguma posėdyje dalyvavusių Senato narių tam pritarė. Rektorė informavo, kad pirmosios studentės iš Ukrainos, kurios praręš studijas VDA, jau atvyko. Netrukus, tikėtina, gali atvykti ir daugiau. Jiems reikia visokeriopos pagalbos. Pabaigos link eina ir ukrainiečiams apgyvendinti skirtos vietos VDA bendrbutyje. VDA atidarė paramos ukrainiečiams sąskaitą, į kurią jau aukoja VDA bendruomenės nariai. Rektorė paprašė paraginti artimuosius, pažįstamus, kaimynus ir (ypač) verslo organizacijas pervesti pinigų į VDA specialiai šiam tikslui sukurtą paramos ukrainiečiams sąskaitą.

AKADEMIJOS ŽMONĖS

Vyriausybės kultūros ir meno premijos laureatė dailėtyrininkė dr. doc. Ramutė Rachlevičiūtė

Aušros Barysienės nuotr.

Keramikas, prof. Juozas Adomonis

Vidmanto Jankausko nuotr.

Tapytojas, dailininkas restauratorius doc. Gintaras Palmonas Janonis

Vidmanto Jankausko nuotr.

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

Kovas

- 1 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma paroda „Aleksandro alfa ir omega“, skirta tapytojo Aleksandro Vozbino (1958–2021) mirties metinėms paminėti
- 1–5 d. VF Naujuosiuose rūmuose vyksta VDA studentų darbų mugė Ukrainai paremti
- 3 d. VDA Kauno fakulteto Piešimo studijoje atidaroma „Slaptosios piešėjų draugijos“ paroda
- 4 d. VDA Kauno fakulteto galerijoje atidaroma šio fakulteto Tapybos katedros parengta paroda „Kintantys peizažai“,

Mugė Ukrainai paremti

Jono Kazlausko parodoje „Iš neramios būties“

skirta Kauno meno mokyklos 100-mečiui

- 10 d. Galerijoje „5 malūnai“ atidaroma VDA studentų tarpdisciplininė paroda „Laikas“. Tai bakalauro studijų dalykų „Tapyba (super zip pack) 2“ ir „Kraštovaizdžio tyrinėjimai socialiniu aspektu“ kūrybinis projektas
- 15 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Eriko Siliuk paroda „Stebinčiojo klaidų seka leidžia mums vis susitikti“
- 15 d. Įvietinto meno ir scenografijos katedros I a. hole atidaroma prof. Jono Kazlausko tapybos paroda „Sumišę jausmai“
- 16 d. Senato posėdis

- 17 d. VDA parodų erdvėje „Kreatoriumas / meno krosnys“ atidaroma grafikos specialybės magistrantūros studentės Vaivos Monikos Lanskoronskytės paroda-instaliacija „Mano kambarys“
- 18 d. Klaipėdos apskrities dailininkų sąjungos „Baroti“ galerijoje atidaroma Klaipėdos fakulteto dėstytojo, Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato fotografijos menininko Remigijaus Treigio paroda „Peizažo stebėjimas ir nieko čia daugiau nėra“
- 21 d. VDA Telšių galerijoje atidaroma Telšių apskrities mokinių dailės olimpiados laureatų darbų paroda
- 22 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma prof. Jono Kazlausko personalinė paroda „Iš neramios būties“
- 26 d. VDA Kauno fakultete vyksta Kauno menininkų darbų mugė
- 31 d. „Titanike“ atidaroma paroda „#Ukraina“ kovojančiai Ukrainai paremti
- VF Tekstilės meno ir dizaino katedroje veikia bakalauro studentų 2021–2022 m. m. rudens semestro darbų paroda
- Klaipėdos kultūrų komunikacijų centro Parodų rūmuose veikia VDA Klaipėdos fakulteto Grafinio dizaino studijų programos studentų darbų paroda
- Vilniaus universiteto Geologijos muziejuje veikia VDA magistrantų paroda „Intruzija“
- VDA „Lauko ekspoz“ veikia Paulinos Bronislavos Giedraitytės paroda „Aš – princesė?“

Iš parodos „#Ukraina“ atidarymo

Rasa Butvilaitė

TRUMPA VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS ISTORIJA

Piešimo ir tapybos katedra (1797–1832 m.)

Vilniaus universitete veikė ilgiausiai, palyginti su kitomis vaizduojamųjų menų katedromis, ir išugdė daugiausia menininkų. Galima teigti, kad tai buvo pagrindinis ir daugeliu atžvilgiu pirmaujantis vaizduojamųjų menų skyrius.

Pirmuoju šios katedros profesoriumi Edukacinės komisijos iniciatyva buvo paskirtas Pranciškus Smuglevičius (1745–1807).

P. Smuglevičius, tiek nacionalinės, tiek Vilniaus tapybos mokyklos iniciatorius, buvo Jacques Louis Davido amžininkas – vėliau J. L. Davidas mokė P. Smuglevičiaus mokinius Juozapą Oleškevičių ir Gasparą Barauską. Baroko tradicijoje išugdytas P. Smuglevičius (pirmieji jo mokytojai – tėvas Lukas Smuglevičius ir Simonas Čechavičius) savo paveiksluose išlaikė dinamišką auksinių tonų koloritą ir naudojo su Senuoju testamentu bei antikos laikais siejamus motyvus; vaizduodamas mūšių scenas iš šalies istorijos, rinkosi įcentrinę kompoziciją. Dvidešimt metų (1765–1784 m.) jam buvo skiriama valdovo stipendija studijuoti Romoje. Veikiamas Johanno Joachimo Winckelmanno ir Antono Raphaelio Mengso savo tapomiesiems paveikslams jis rinkosi antikinius motyvus ir kūrė naują klasicistinę formą. Taip jis tapo vienu pirmųjų klasicizmo atstovų. P. Smuglevičiaus istorinių piešinių ir drobėje tapytų alegorijų kompozicija buvo statiška. Dailininkas kūrė remdamasis romėnų dailės principais, bet pabrėžė šiuolaikines pilietines vertybes – skirtingų luomų solidarumą ir Apšvietos epochos socialines idėjas; P. Smuglevičius skatino patriotinius jausmus ir suteikė kryptį Abiejų Tautų Respublikos dailei valstybės padalijimų (1772, 1793 ir 1795 m.) akivaizdoje. Tapydamas portretus ir grupines kompozicijas P. Smuglevičius buvo ištikimas klasikais. Jo romantinėse akvarelėse ir piešiniuose vaizduojamos Tivolio, Romos ir Pietų Italijos apylinkės primena Giovannio Battisto Piranesio darbus. 1785–1786 m. P. Smuglevičius sukūrė Vilniaus architektūros vaizdų ciklą, kuriuose įamžino daug vėliau nugriautų paminklų (pvz., miesto gynybinę sieną su vartais, Valdovų rūmus). Daugelyje jo paveikslų galima aiškiai pastebėti sentimentalizmo ir ankstyvojo romantizmo mokykloms būdingų bruožų.

1797 m. tapęs profesoriumi, P. Smuglevičius parengė originalią piešimo ir tapybos mokymo programą. Ji numatė medžio raižinių ir gipso liejinių kopijavimą, daug dėmesio skirta teorijai, o pagal naują 1803 m. programą dailininkai turėjo mokytis meno teorijos ir istorijos, perspektyvos bei skulptūros. P. Smuglevičiaus darbai ir pedagoginė veikla XVIII a. pabaigoje–XIX a. pradžioje turėjo labai didelį poveikį naujai menininkų kartai Varšuvoje, Kro-

kuvoje ir Lvove. XIX a. pradžioje Vilnius tapo buvusios Abiejų Tautų Respublikos meno centru.

kuvoje ir Lvove. XIX a. pradžioje Vilnius tapo buvusios Abiejų Tautų Respublikos meno centru.

P. Smuglevičius savo mokinius Juozapą Pešką, Joną Damelį, Juozapą Oleškevičių paskatino domėtis istorinėmis scenomis, alegorinėmis ir religinėmis kompozicijomis, žanrine tapyba, peizažais ir portretais. Jie suformavo pirmąją XIX a. nacionalinę istorinės tapybos mokyklą, o piešimo įkvėpimo sėmėsi iš P. Smuglevičiaus paveikslų, vaizduojančių Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos praeitį. Vėliau J. Peška išvyko į Krokuvą, kur 1816 m. rengė Krokuvos universiteto Tapybos ir piešimo mokyklos projektą, buvo šios mokyklos profesoriumi ir net direktoriumi (1831 m.); J. Oleškevičius persikėlė į Sankt Peterburgą, kur Dailės akademija jam suteikė akademiko titulą istorinės tapybos srityje (1812 m.).

1798 m. Jonas Rustemas (1762–1835) buvo paskirtas profesoriaus padėjėju, o po P. Smuglevičiaus mirties 1807 m. perėmė profesoriaus bei vadovo pareigas ir dirbo iki lemtingų 1832 metų. Dėstydamas J. Rustemas laikėsi P. Smuglevičiaus principų ir taikė jo metodus, ypač daug dėmesio skirdamas teorijos aiškinimui ir piešimui iš natūros.

J. Rustemas buvo garsus portretistas. Iš pradžių jam buvo artimos klasicizmo idėjos, bet po 1815 m. tapytuose portretuose klasikiniai motyvai su-

Pranciškus Smuglevičius. Autoportretas. LNDM

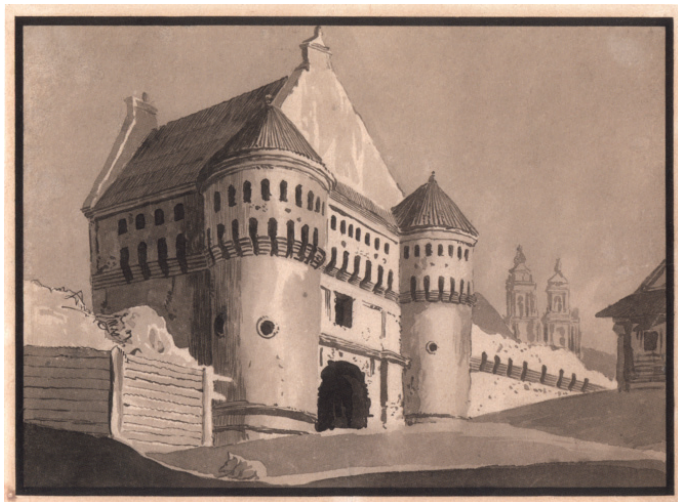

Pranciškus Smuglevičius. Aristidas ostrakone užrašo savo vardą. Apie 1788. LNDM

Pranciškus Smuglevičius. Vilniaus vyskupo Ignoto Masalskio portretas. 1785–1786. LNDM

sipynė su melancholiška ankstyvojo romantizmo atmosfera ir bydermejerišku polinkiu į detales ir linijškumą.

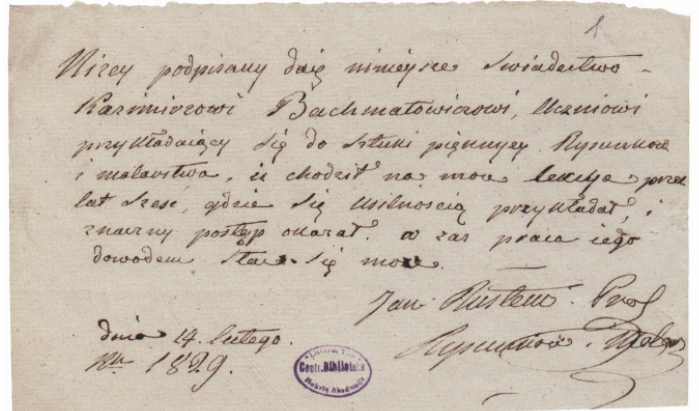
Naujasis universiteto vadinosios Piešimo mokyklos vadovas buvo puikus dailininkas ir pažangus organizatorius. 1819 m. jis

Jonas Rustemas. Autoportretas. Kazimieros Bachmatavičiaus litografija. LNDM pateikė universiteto vadovybei atskiros Dailės mokyklos steigimo projektą. Jame buvo numatyta, kad mokykla turės savo peizažo, portreto, istorinės tapybos ir piešimo profesorių, skulptūros, spausdų raizytojo ir litografijos dėstytojų bei meno istorijos mokytojų. Deja, nei šis projektas, nei 1822 ir 1826 m. pateikti projektai nebuvo įgyvendinti. 1826 m. projekte buvo numatyta įsteigti Dailės institutą, kuriame būtų ir architektūros mokykla prie Matematikos ir fizikos katedros. 1820 m. J. Rustemas Vilniuje surengė pirmąją visų dailės katedrų kūrinių parodą ir nuo tada tokios parodos buvo rengiamos kas dvejuis metais. Talentingiausiems absolventams buvo skiriamos stipendijos studijuoti Paryžiuje, Romoje ar Sankt Peterburge.

Studentai labai mėgo J. Rustemą (jis turėjo per 200 mokinių), mokytojo stilius labai veikė jų darbus. XIX a. trečiojo dešimtmečio naujoji Vilniaus

Jono Rustemo išduotas pažymėjimas, kad Kazimieras Bachmatavičius mokėsi dailės meno ir šešerius metus lankė jo paskaitas. 1829. LMABA

Jonas Rustemas. Prof. Jozefo Franko portretas. Apie 1819–1820. LNDM

Jonas Rustemas. Teofilės Gucevičienės portretas. Apie 1809. LNDM

dailininkų karta perėmė romantizmo idėjas iš rašytojų, kurie mokėsi ir dirbo tose pačiose literatūros ir dailės katedrose, ir sukūrė naują patriotinę Lietuvos ir Lenkijos istorijos viziją. Ne mažą dalį J. Rustemo mokinių vėliau atidarė privačias studijas, o kiti išvyko į užsienį; maždaug 200 absolventų dirbo piešimo mokytojais pradinėse ir vidurinėse Vilniaus edukacinio rajono mokyklose. Jo mokinys Kanutas Ruseckas buvo vienas žymiausių Vilniaus XIX amžiaus dailininkų. Dešimt metų (1821–1831 m.) jis studijavo Paryžiuje ir Romoje pas Guillaume Guillon-Lethiere, Vincenzo Camuccini, Bertelį Thorvaldseną ir Antoine Jeaną Grosą. K. Ruseckas kritikavo klasicizmo šalininkus ir 1821–1824 m. net parengė nacionalinio romantizmo tapybos programą. Šis naujas požiūris kartu su romantizmo literatūra formavo nacionalinę XIX amžiaus kultūrą.

Skulptūros katedra (1803–1826 m.). Tarp visų kitų dalykų, kurie buvo pradėti dėstyti XIX a. pradžioje, skulptūrai tikriausiai teko įveikti didžiausius sunkumus. Skulptūros kūrybos procesas reikalauja daug sunkaus fizinio

186

*Lista Uczniow chodzących na lekcye
Rysunkow, w Uniwersytecie Wileńskim
w Roku 1823.*

1. Czarnowski Michal, Dobry	33. Serewicz Jozef
2. Wankowicz Wacenty, Celunyn	34. Serewicz Antoni
3. Wankowicz, Andriey, Dobry	35. Chorninski Awery
4. Glowacki Jozef, Soudca Dabny	36. Jurawicz Antoni
5. Potycho Polikar, Dobry	37. Gregotowicz Karol
6. Rombowicz Hipolit, Celunyn	38. Jedymini Bernard
7. Mutakowski Teodor, Dobry	39. Cwyniec Paulus
8. Kowalewski Kazimierz, Dobry	40. Orlynski Feliks
9. Gonzal Jozef, Dobry	41. Logunzawicz Cislau
10. Słahowski Ignacy, Dobry	42. Krzymiec Florian
11. Romer Edward, Dobra Dobry	43. Roczniowicz Edward
12. Karaszewski Julian, Dobry	44. Nchorow Dawydi
13. Chorninski Stanislaw	45. Maralsti Karol
14. Brodnowski Jozef, Dobra Dobry	46. Wypocki Antoni
15. Bobkowskii Augustyn	47. Jotko Alexander
16. Kowalewski Jakob	48. Inackiewicz Dobry
17. Labietto Kazimierz	49. Inwichi
18. Szaorlachi Jan	50. Saviuk Dobry
19. Weyss Feliks	
20. Nizien Szafal	
21. Kleps Jan, Dobra Dobry	
22. Januszewicz Marcelli Dobry	
23. Swizicki Ignacy	
24. Swizicki Hipolit	
25. Sadecki Justyn	
26. Rutewicz Michal	
27. Mrozinski Alexander	
28. Plater Adam	
29. Czaban Awery	
30. Wenczi Jozef	
31. Koczan Ignacy	
32. Leligier Bonifamin	

*Rustemas Prof.
Lipunowicz, i snalau*

Studentų, lankiusių Jono Rustemo piešimo pamokas universitete sąrašas. 1823. LVIA

Jonas Damelis. Grįžtanti Napoleono armija Vilniaus rotušės aikštėje. 1812–1820

Juozapas Oleškevičius. Jaunuolio portretas

Kanutas Ruseckas. Paris. 1823. LNDM

Valentinus Vankavičius. Šv. Jeronimas. Apie 1823. LNDM

darbo, dažnai ji laikyta taikomojo pobūdžio, architektūrą papildančiu menu, todėl paprastai buvo priskiriama amatams. Nepaisant atkaklių dėstytojų, visų pirma Kazimiero Jelskio, pastangų suteikti skulptūrai meno statusą, visuomenės akyse iš visų vaizduojamojo meno rūšių ji buvo labiausiai siejama su amatais.

1803 m. P. Smuglevičius savo projekte dėl dailės katedrų išplėtimo nurodė, kad į jas būtina įtraukti ir skulptūrą. Tiesą sakant, P. Smuglevičius šią discipliną laikė visų pirma pagalbine tapybos studijų priemone ir šis požiūris į skulptūrą universitete įsitvirtino. Tais pačiais metais Vilniaus universiteto kuratoriaus Adomo Čartoriskio iniciatyva skulptūros profesoriumi tapo iš Sankt Peterburgo pakviestas André Le Brunas (1737–1811). Jis buvo garsus skulptorius, studijavęs Paryžiaus *Académie Royale de la Peinture et de la Sculpture* pas Jeana Baptiste Pigalle, ir *Académie de la France* Romoje, kur buvo išrinktas *Academia di San Luca* nariu ir *Scola del Nudo* direktoriumi. 1768 m. A. Le Brunas atvyko į Varšuvą ir iki 1795 m. buvo dvaro skulptoriumi. Vėliau iki 1803 m. gyveno Sankt Peterburge, kur buvo pirmuoju dvaro skulptoriumi ir vadovavo skulptūros dirbtuvėms. Gyvendamas Vilniuje profesorius, deja, pasikliovė savo ankstesniais šlovingos praeities nuopelnais ir nedalyvavo aktyviame menininkų gyvenime.

1803 m. A. Le Brunas parengė skulptūros mokyklos projektą. Pagal šią programą mokytis skulp-

tūros reikė kopijuoti antikinius modelius, užsiimti medžio raižiniais ir lipdyti iš baltmolio. Pusantrą valandos trukmės paskaitos turėjo vykti tris kartus per savaitę. Per visus metus dirbdamas universitete A. Le Brunas turėjo 3–4 studentus. Mažas studentų skaičius patvirtina, kad ši specialybė nebuvo itin vertinama ir populiari.

Po A. Le Bruno mirties 1811 m. Skulptūros katedrai ėmėsi vadovauti jo studentas ir pasekėjas Kazimieras Jelskis (1782–1867), kuriam niekada nebuvo suteiktas profesoriaus laipsnis. Jo vadovavimo laikotarpiu skulptūros statusas nepasikeitė – ji liko papildomu piešimo ir tapybos mokymo kursu; K. Jelskis įtvirtino savo požiūrį, kad skulptūra visų pirma yra architektūrinio dekoru priemonė. Jo dėstymo metodai buvo pagrįsti A. Le Bruno ir Sankt Peterburgo dailės akademijos mokymo sistema. Nepaisant atkaklių K. Jelskio pastangų, 1825 m. finansškai nuostolinga Skulptūros katedra buvo uždaryta. Skulptorius liko universitete ir dirbo architektūrinių detalių meistrui bei architektūros kabineto prižiūrėtoju.

A. Le Bruno ir jo mokinio bei pasekėjo K. Jelskio darbuose dominavo universiteto profesorių ir diduomenės memorialinės skulptūros ir biustai. Atvaizdai buvo kupini portretuojamųjų psichologinės ekspresijos. Kai kurie skulptorių darbai buvo stilizuoti pagal antikinius romėnų paveikslus. Buvo kuriami ir istoriniai ar alegoriniai reljefai, dekoratyvinės parko

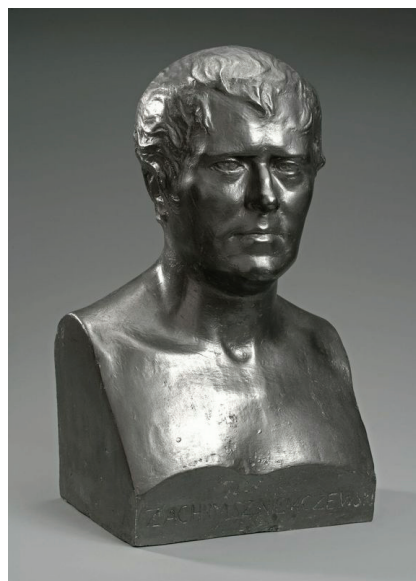
Kazimieras Jelskis. Autoportretas. LNDM

André Le Brunas. Prof. Martyno Počobuto portretas

André Le Brunas. Karaliaus Stanislovo Augusto Ponia-tovskio portretas

Kazimieras Jelskis. Zacharijaus Niemčevskio portretas. LNDM

skulptūros. Be to, K. Jelskis lipdė mitologines būtybes ir religinius personažus. Jis sujungė klasicizmo ir romantizmo elementus. Tačiau tik keliems universiteto skulptūros absolventams pavyko šioje srityje pakilti į aukštesnį nei skulptoriaus-mėgėjo lygmenį.

*Tęsinys
kitame
numeryje*

Posėdis vyko kovo 22 d. balsuojant elektroniniu paštu. Balsavo vis 9 Tarybos nariai: dr. Saulius Vengris (VDA Tarybos pirmininkas), prof. dr. Adomas Butrimas (VDA Tarybos pirmininko pavaduotojas), prof. dr. Virginija Adomaitienė, doc. Juozas Brundza, doc. dr. Vydas Dolinskas, doc. Edmundas Jackus, doc. Romualdas Kučinskas, Augustinas Paukštė, Goda Šimkutė.

Svarstyta VDA Dizaino inovacijų centro nuostatų atnaujinimas. VDA Senato vienbalsiai pritarė ir pateikė VDA Tarybai tvirtinti atnaujintus VDA Dizaino inovacijų centro nuostatus. Pristatinėjant nuostatus Senato posėdyje prorektorius menui ir mokslui dr. Marius Iršėnas pažymėjo, kad VDA Senato 2007 m. patvirtintus DIC nuostatus iškilio būtinybė atnaujinti dėl pasikeitusios Akademijos struktūros, nes neliko prorektorius strateginei plėtrai pareigybės, kuriam DIC buvo pavaldus, Centro, kaip Akademijos struktūrinio padalinio, tvirtinimas vietoje Senato buvo deleguotas išrinktai VDA Tarybai ir kt. Pažymėjo, kad atnau-

jintus DIC nuostatus rengė rektorės sudaryta darbo grupė, kurią sudarė rektorės pavaduotoja teisei Neringa Savickė, Tarybos narys prof. Juozas Brundza, Senato pirmininkas doc. Šarūnas Šlektavičius, prorektorius menui ir mokslui dr. Marius Iršėnas, prorektorė studijoms dr. Ieva Pleikienė, pradėjusi dirbti naujoji DIC direktorė Audronė Drungilaitė ir rektorė prof. Ieva Skauronė. Atkreipęs dėmesį į DIC svarbumą ir reikalingumą, pristatė atnaujintus padalinio nuostatus, pagrindinius siūlomus pakeitimus. Informavo apie Senato Meno ir mokslo komiteto bei Senato Strateginio planavimo ir ekonominių klausimų komiteto siūlymus teikti VDA Dizaino inovacijų centro nuostatus pritarimui Senate ir teikimui tvirtinti VDA Taryboje. Į Senato komitetų posėdžiuose išsakytas pastabas buvo atsižvelgta ir dokumentas Senatui teiktas pataisytas. VDA Tarybos pirmininkas dr. Saulius Vengris pateikė kelias redakcines pastabas, atsižvelgus į jas, dokumentas buvo patikslintas. Nutarta tvirtinti atnaujintus VDA Dizaino inovacijų centro nuostatus.

Trumpai

- Kovo 10 d., Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventės išvakarėse, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Didžiojoje salėje vykusioje iškilmingoje ceremonijoje įteikta M. K. Čiurlionio paskata-stipendija. Ji siekia 5000 eurų ir yra skiriama jauniems kūrėjams iš Vilniaus dailės akademijos ir LMTA. Šiemet paskata-stipendija teko VDA studentui keramikui Rokui Janušoniui ir jo projektui „Molio pjaustymas stygomis“ bei jaunajai kompozitori, LMTA studentei Gintarei Valionytei ir jos šiuolaikinio baleto „Laumių giesmės“ sukūrimui
- VDA Mizarų kūrybos ir poilsio namuose įvyko

NAUJA MENO DAKTARĖ

Dovilė Bagdonaitė

Gimė 1991 m. 2010–2014 m. studijavo VDA Monumentaliosios tapybos katedroje freską-mozaiką (BA), 2014–2016 m. Monumentaliosios tapybos katedroje monumentalųjį meną (MA), 2016–2021 m. VDA dailės krypties meno doktorantūroje. 2022 m. kovo 8 d. apgynė meno projektą: „Kaip kurti ir kaip gyventi. Fantominio Don Kichoto, atgyjančių kūrinių, nuodingų gėlių, sapnuojančių save sistemų, (iš)šokančių raidžių ir visa tai apimančios pastoralės (al)bumas“. Vadovai: prof. Konstantinas Bogdanas, vyriausioji m. d. dr. Tojana Račiūnaitė. Dailininkės kūryba instaliatyvi, apjungianti įvairias technikas bei situacijas, asmeninius išgyvenimus, nedidelio formato mozaikas, „šiukslių estetiką“ ir skaidriai, elegantiškai „nulieta“ molbertinę tapybą bei įvietintą gatvės meną. Autorė domina sąmoningas naivumas, humoras, diskursyvos erdvės bei pasakojimo kūrimas. Jos kūrinių galima rasti Vilniaus viešosose erdvėse.

tarptautinis menininkų seminaras „Paribys kaip erdvė 2022“. Savaitę trukęs seminaras subūrė 18 studentų ir 7 dėstytojų iš Lietuvos, Estijos, Norvegijos ir Islandijos dailės akademijų. Tarp dėstytojų buvo ir garsii menininkų, meno ekspertų (prof. Henrik Bjoern Andersen, dr. Vytautas Micheikevičius, doc. Bjarki Bragason, prof. Hekla Dögg Jónsdóttira, doc. Dirkjan van der Linde ir prof. Kirke Kangro). Taip pat dalyvavo kvietiniai lektoriai Sandra Adomavičiūtė iš Atvirosios Lietuvos fondo ir Krzysztof Czyżewski iš Borderland Foundation (Lenkija), tyrinėjantys pasienių temas, naratyvus ir kylančias problemas. Seminaro metu buvo skaitomos paskaitos, vyko diskusijos, išvykos bei susitikimai su vietos gyventojais. Kovo 19 d. seminarą vainikavo vienos dienos paroda Druskinių miesto muziejaus galerijoje. „Paribys kaip erdvė 2022“ (angl. Borderland as a place) yra tęstinis KUNO tinklo renginys. Pirmasis seminaras įvyko 2019 m. Estijoje. Šių metų renginyje buvo gilinamasi į gyvenimą ir kūrybą pasienio ir periferijų natūraliose, politinėse ir įsivaizduojamose erdvėse

- VDA Nidos meno kolonija 2021 m. paminėjo dešimtąsias metines. Pristatyti pirmieji užbaigti menininkų užsakomieji darbai: Agnės Jokšės „Besąlygiška meilė“ ir Anastasijos Sosunovos „Paukščių namas“. Įprastoje rezidencijų programoje pernai dalyvavo 43 vietos ir užsienio menininkai (-ės), vasarą prie programos prisijungė ir Škudų veislės avių banda kartu savo piemenaitėmis – menininkėmis, dalyvavusiomis specialiaame Lauros Garbšienės projekte – Piemenų rezidencijoje. 2021 m. NMK pristatė tris naujus leidinius – išsamų dvikalbį 2020 m. surengtos parodos „Šmėklų miškas“ katalogą ir pirmuosius du „Neringos miško architektūros“ knygų tomelius, kuriuos išleido leidykla „Kirvarpa“. Vasaros programa taip pat apėmė parodos atidarymą ir keliaujančią Azar Mahmoudian kuruotą kino peržiūrų programą „Pagrįsti pagrindai: Prisiderinant prie chroniško ritmo“. Visus praeitus metus NMK ir toliau padėjo kūrėjams įgyvendinti savo meninius užmojus tiek vietos, tiek platesniu lygiu, organizavo „Neringos miško architektūros“ ekskursijas, vykdė daugybę kitų veiklų
- Į VDA testų studijų atvyko pirmosios studentės iš karo niokojamos Ukrainos. Mariia Isaieva ir Viktoriia Khomovnenko yra Nacionalinės Kijevo vizualių menų ir architektūros akademijos grafikos programos pirmojo kurso studentės, kilusios iš Sumų miesto

Materialus knygos kūnas: tradicijos ir naujovių sąveikos. V., 2021
Sudarytoja Jolita Liškevičienė

Acta Academiae Artium Vilnensis dvigubas numeris (101–102), kuriame skelbiami 2020 m. VDA Dailėtyros instituto sudrengtos tarptautinės mokslinės konferencijos metu skaitytų pranešimų pagrindu parengti straipsniai. Konferencijoje buvo siekiama aptarti knygos sandaros ir struktūros klausimus, analizuoti knygas kuriančių dailininkų pavyzdžius, išryškinti atskirų šalių knygos tradicijas ir apžvelgti naujosios – skaitmeninės knygos vizijas. Nors iš pirmo žvilgsnio ši tema gali pasirodyti gana siaura, vien kryptanti į knygos amato specifiką, tačiau suvokus, kiek fenomenų slypi pačioje knygos formoje, ir tai, kad jos medžiaginis pavaldas apima plataus spektro tyrimus – nuo antraštinių lapų, šriftų, iliustracijų, irių iki dailės stilių ir naujų technologijų įtakų, šie reiškiniai išsiskleidžia plačioje chronologijoje ir paliečia laiko bei erdvės problematiką.

LIETUVIŲ DAILININKAI

Tapytojas Vincentas Dmachauskas (1807–1862 03 06). Iš kn.: Sokolowski A. *Dzieje porozbiorowe narodu polskiego ilustrowane*. T.2. 1904.